

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

12 februari 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de Europees-mediterrane overeenkomst
waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten,
enerzijds, en de democratische republiek Libanon, anderzijds, en de slotakte,
ondertekend in Luxemburg op 17 juni 2002***

* De teksten van de overeenkomst, met de bijlagen en protocollen, en van de slotakte liggen ter inzage op de directie Decreetgeving van het Vlaams Parlement.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

1. *Totstandkoming van de Overeenkomst*

De betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en de landen van het Middellandse-Zeegebied werden in de jaren zeventig versterkt middels een aantal samenwerkingsovereenkomsten. Zodanige akkoorden werden in 1976 gesloten met Marokko, Algerije en Tunesië en in 1977 met Jordanië, Egypte, Libanon en Syrië.

Nadat de Europese Unie (EU) in de eerste jaren van het voorbije decennium vooral aandacht besteedde aan de landen van Centraal- en Oost-Europa, wilde ze ook de buitenlandse betrekkingen met de mediterrane regio op een nieuwe manier invullen.

De euromediterrane overeenkomsten met Tunesië (op 1 februari 1999), Marokko (op 1 maart 2000), Israël (op 1 juni 2000) en Jordanië (op 1 mei 2002) traden reeds in werking. De Overeenkomst met Egypte werd ondertekend op 25 juni 2001 en die met Algerije op 22 april 2002. Met de Palestijnse autoriteit werd een enigszins andere interim-overeenkomst gesloten, die echter geen gemengd karakter heeft in de Europese rechtsorde en waarbij de parlementen van de lidstaten dan ook niet betrokken werden.

De Europese Commissie kreeg op 2 oktober 1995 van de Raad het mandaat om onderhandelingen te starten met Libanon. De onderhandelingen vingen nog in datzelfde jaar aan. Deze onderhandelingen vorderden uiterst traag met 5 onderhandelingsronden binnen een periode van 5 jaar. Vanaf oktober 2000, na de vorming van een nieuwe regering in Libanon, werd het tempo van de onderhandelingen opgevoerd. Dit resulteerde in juni 2001 in de tiende en laatste formele onderhandelingsronde, gevolgd door een reeks technische besprekingen. In december 2001 werden de onderhandelingen afgesloten. De tekst werd door de Commissie en de regering van Libanon op 10 januari 2002 in Brussel geparafereerd.

2. *Doel van de Overeenkomst*

De Euromediterrane associatieovereenkomst heeft tot doel een associatie tot stand te brengen tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lidstaten,

enerzijds, en de republiek Libanon, anderzijds. Bij haar inwerkingtreding vervangt de Overeenkomst de Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Libanon, die op 3 mei 1977 in Brussel ondertekend werd.

De Overeenkomst is een uiting van de versterking van het mediterrane beleid waarvan de richtsnoeren toegelicht werden in de Verklaring van Barcelona van 1995 en in de Gemeenschappelijke Strategie die door de Europese Raad van Feira van 19 en 20 juni 2000 goedgekeurd werd.

De bedoelde versterking van het mediterrane beleid van de EU heeft tot doel een nieuwe dimensie te geven aan de betrekkingen op bilateraal en regionaal niveau tussen de partners van het Middellandse-Zeegebied en bij te dragen tot de ontwikkeling van deze regio in een klimaat van vrede, veiligheid en stabiliteit.

De Euromediterrane associatieovereenkomst met de republiek Libanon werd gesloten voor onbeperkte duur. Op basis van deze Overeenkomst zullen de bestaande banden tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Libanon, anderzijds, nauwer aangehaald kunnen worden. Ze legt een evenwichtige basis voor op wederkerigheid en partnerschap gestoelde betrekkingen.

Rekening houdend met het feit dat de Europese Raad besloten heeft dat de strijd tegen het terrorisme meer dan ooit een prioritaire doelstelling van de EU zal zijn, alsook met het feit dat de Europese Raad op 21 september 2001 een actieplan ter bestrijding van het terrorisme aangenomen heeft, werd het Voorzitterschap gemachtigd om in nauwe samenwerking met de Commissie te onderhandelen over een Overeenkomst in de vorm van een uitwisseling van brieven met Libanon inzake samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding. Alle lidstaten konden zich vinden in de uitkomst van de onderhandelingen. Ook Libanon heeft ingestemd met de inhoud van de briefwisseling.

3. *Voornaamste inhoudelijke bepalingen*

De voornaamste gegevens van de Overeenkomst zijn :

- een regelmatige dialoog over politieke en veiligheidsproblemen ;

- het instellen van een vrijhandelszone gedurende maximum twaalf jaar, overeenkomstig de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WHO) ;
- bepalingen inzake het vrije verkeer van goederen, de handel in diensten, betalings- en kapitaalverkeer, mededingingsregels, intellectuele eigendomsrechten en overheidsopdrachten ;
- economische samenwerking met als doel Libanon te steunen in zijn activiteiten ter bevordering van duurzame economische en sociale ontwikkeling ;
- bepalingen inzake werknemers, met invoering van een samenwerking op sociaal gebied, door middel van een regelmatige dialoog over sociale onderwerpen ;
- de sociale dialoog wordt aangevuld met samenwerking op cultureel gebied ;
- een financiële samenwerking ten gunste van Libanon die gericht is op modernisering van de economische infrastructuur, stimulering van privé-investeringen en werkgelegenheidsbevorderende activiteiten, verwerking van de gevolgen van de instelling van een vrijhandelszone voor de Libanese economie en begeleiding van het uit te voeren beleid in de sociale sectoren ;
- bepalingen over samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken. Institutionele opbouw en versterking van de rechtsstaat zijn kernpunten op dit vlak ;
- algemene en institutionele bepalingen.

4. *Schets van het partnerland*

Libanon heeft sinds het stopzetten van de burgeroorlog, die het land van 1975 tot 1991 heeft geteisterd, aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de wederopbouw van zijn instellingen en infrastructuur. Dit is mogelijk gemaakt door het toekennen van een groter gewicht in de politiek aan de moslimbevolking. Het Libanese leger controleert slechts tweederde van het land. In het zuiden zijn de Hezbollah-milities actief. Bovendien houdt Syrië 25.000 manschappen gestationeerd in Libanon, zagezegd om het Libanese leger te steunen. Israël trok zich terug op 24 mei 2000.

4.1. Politieke gegevens

Libanon is een unitaire parlementaire republiek. De president wordt verkozen door de Nationale Vergadering voor een periode van zes jaar. Huidig staatshoofd is Emile Lahoud (sedert 1998). De traditie wil dat de president een maronitische christen is, de eerste minister een soennitische moslim en de voorzitter van de wetgevende macht een sjiietische moslim. De wetgevende macht bestaat uit één kamer met 128 zetels. De maronitische christenen krijgen telkens 34 zetels, de soennitische en de sjiietische moslims elk 27 zetels, de Grieks-orthodoxen 14 zetels en de druzen 8 zetels. De overige 18 zetels worden verdeeld onder de andere (christelijke) gemeenschappen. Parlementsverkiezingen worden om de 4 jaar georganiseerd. Politieke partijen zijn geen gestructureerde organisaties met eigen ideologische accenten. Zij werden dikwijls gecreëerd rond een belangrijke persoon of familie. De premier wordt gekozen door de president, na overleg met de afgevaardigden in het Parlement.

Bij de parlementsverkiezingen van 27 augustus en 3 september 2000 leed premier Salim al-Hoss een zware nederlaag. Voor het eerst sinds 1972 konden de inwoners uit Zuid-Libanon deelnemen aan de verkiezingen. Rafik al-Hariri kwam op 23 oktober 2000 aan het hoofd van de regering, nadat hij die functie reeds had uitgeoefend tussen 1992 en 1998. Tijdens de verkiezingscampagne en tijdens het vertrouwensdebat in het parlement kwam het meermaals tot discussies over de rol van Syrië in Libanon. President Lahoud verdedigde de Syrische militaire aanwezigheid maar premier al-Hariri kondigde aan dat de regering, wanneer zij de tijd voor een Syrische terugtrekking rijp acht, het probleem met Syrië en het eigen parlement zal bespreken. Ondertussen werden anti-Syrische manifestaties verboden.

In september 2001 won de politieke vleugel van de Hezbollah-militie de gemeenteraadsverkiezingen in Zuid-Libanon. De alliantie van Hezbollah en de door Syrië gesteunde Amal-militie veroverde de meeste zetels in de 115 gemeenten. Het waren de eerste lokale verkiezingen in Zuid-Libanon in 38 jaar.

Op 15 april 2003 bood premier al-Hariri het ontslag van zijn regering aan. Twee dagen later trad hij opnieuw aan met een nieuwe ploeg.

De voorbije maanden werd in het zuiden van het land opnieuw slag geleverd met Israël. In oktober voerde de Israëlische luchtmacht bombardementen uit als reactie op een raketaanval vanop Libanees grondgebied op stellingen van het Israelische leger.

4.2. Economische en sociale gegevens

De burgeroorlog heeft de economie aan de rand van de afgrond gebracht. Vóór 1975 was Beiroet één van de belangrijkste commerciële centra in het Middellandse Zeegebied met een belangrijke distributie en banksector. Na de burgeroorlog zijn vooral de KMO's en de banksector snel hersteld, maar Libanon is toch nog deels afhankelijk van internationale hulp. Vele in het buitenland wonende Libanezen zijn massaal beginnen investeren in hun thuisland vanaf het midden van de jaren negentig. De jongste jaren is de economische groei weer wat teruggevallen.

In cijfers is Libanon – na Israël – het welvarendste land uit de regio. Het Bruto Nationaal Product (BNP) ligt driemaal hoger dan in de omringende landen, de inflatie lijkt onder controle en het Libanese Pond is stabiel. De economie kampt echter met grote problemen. De gecumuleerde overheidsschuld bedraagt al meer dan 160% van het BNP en de industrialisering lijkt niet te slagen. De industriële infrastructuur is verouderd en er zijn weinig nieuwe investeringen. Bovendien is er een tekort aan geschoold personeel zodat ondernemers vaak een beroep moeten doen op arbeidskrachten uit Syrië en Egypte. De weinige ondernemers investeren enkel in de agro-voedingsindustrie en in de textielnijverheid.

De Libanese overheid tracht het tij te doen keren door een reeks drastische maatregelen zoals het overstappen van een systeem van invoerrechten naar een BTW-stelsel, het uitvoeren van infrastructuurwerken om een multiplicatoreffect te creëren op de economie en de privatisering van overheidsbedrijven. Al deze maatregelen worden uiteraard bekritiseerd en weinig overheidsdiensten lijken, gezien de veroudering der installaties, aantrekkelijk voor overname door privé-consortia. De eerste pogingen waren alvast geen succes. In juli 2002 keurde het Parlement het wettelijk kader voor privatisering goed.

De toeristische sector kende in 2002 een spectaculaire heropleving dankzij vernieuwde interesse uit de regio. Ook de privé-investeringen voor de bouw van hotels en restaurants en voor de aanleg van attractieparken namen een grote vlucht.

Eind oktober 2003 werd het land lamgelegd door de grootste staking sinds 7 jaar. Zowel in de openbare als in de privé-sector werd het werk neergelegd. De vakbonden eisen een verhoging van de lonen die sinds 1996 geblokkeerd zijn. Bovendien zijn zij gekant tegen een verhoging van de BTW en willen zij dat de sociale uitgaven in de begroting 2004 hoger liggen dan voorzien.

Slechts 18% van het grondgebied wordt gebruikt voor land- en bosbouw. Libanon heeft enkele natuurlijke rijkdommen (kalksteen, ijzererts en zout) en een wateroverschot in een regio waar vooral een tekort is aan water. Het land heeft te kampen met milieuproblemen zoals woestijnvorming, bodemvervuiling, ontbossing, luchtvervuiling in Beiroet en vervuiling van de kustwateren.

Ruim 2 jaar na het vertrek van Israël tracht het zuiden van het land zich te herstellen maar dat verloopt zeer moeizaam. De beloofde internationale steun komt maar met mondjesmaat ter bestemming. In oktober 2002 werd op de rivier Wazzani een pompstation ingehuldigd dat moet zorgen voor de waterbevoorrading van de 120.000 inwoners die tot dan aangewezen waren op duur aangevoerd water. Het gevaar bestaat echter dat Israël de installaties zal vernietigen.

Door een gebrek aan eigen nijverheid worden de meeste goederen ingevoerd, terwijl Libanon geen exportproducten vervaardigt. In 2002 werd voor 6,81 miljard euro ingevoerd en voor 1,10 miljard euro uitgevoerd. De voornaamste leveranciers zijn Italië, Frankrijk, de Verenigde Staten en Duitsland terwijl Saudi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, Frankrijk en de Verenigde Staten de belangrijkste exportbestemmingen zijn.

Onderwijs krijgt van oudsher hoge prioriteit in Libanon. Met ongeveer 84% heeft het land één van de hoogste alfabetiseringspercentages in de Arabische wereld. Kinderen van minder dan 14 jaar mogen niet ingeschakeld worden in het arbeidsproces maar volgens UNICEF, het kinderfonds van de Verenigde Naties, is er toch kinderarbeid in grote delen van het land. De gezondheidszorg is relatief goed ontwikkeld hoewel chronische ziektes en ouderdomskwalen problematische vormen beginnen aan te nemen in een vergrijzende maatschappij.

Libanon bekleedt de 83ste plaats op de *Human Development Index* 2003 van de Verenigde Naties.

5. Mensenrechtensituatie

Volgens het jaarrapport 2003 van *Amnesty International* werden in 2002 tientallen leden van oppositiegroepen gearresteerd. Minstens 12 anderen werden aangehouden voor vermeende betrokkenheid bij Al Qaeda of andere “terroristische groeperingen”. Een aantal politieke gevangenen en leden van het *South Lebanon Army* (SLA) werden voor militaire rechtbanken gedaagd op beschuldiging van “collaboratie” met Israël. In 10 gevallen werd de doodstraf uitgesproken, maar er waren geen executies. Daarnaast was er sprake van folteringen en slechte behandeling van gevangenen en van minstens één politiek geïnspireerde moord. Het geweld tegen vrouwen nam toe. Mannen kunnen nog steeds bijna ongestraft doden om “de eer van de familie te redden”. Duizenden Palestijnse vluchtelingen, die in kampen verblijven, worden systematisch gediscrimineerd. Ook andere vluchtelingen en asielzoekers werden hard aangepakt.

In 2002 nam het aantal repressieve maatregelen tegen de media toe, vooral tegen hen die zich kritisch opstelden tegenover de regering en tegen de Syrische militaire aanwezigheid.

6. Bestaande betrekkingen met de verdragspartner

6.1. Betrekkingen met de Europese Unie

Na de val van de Berlijnse Muur begon de Commissie een nieuw Middellandse Zeebeleid uit te tekenen. Dit nieuwe beleid steunt onder andere op het stimuleren van het vredesproces, het eerbiedigen van de mensenrechten en de democratische beginselen en het verstevigen van de economische banden. De Euromediterrane overeenkomsten met de landen uit deze regio zijn een essentieel onderdeel van het Europese beleid.

6.2. Betrekkingen met Vlaanderen en België

Met uitzondering van het jaar 2000 – toen de Vlaamse uitvoer stagneerde – ging onze export er sinds 1998 constant op vooruit. In 2002 werd voor 222 miljoen euro uitgevoerd naar Libanon. Dat betekende een stijging met 11,16% tegenover 2001.

In 2003 gaat het duidelijk minder goed. Tijdens het eerste halfjaar was er een terugval met 21,6% in vergelijking met dezelfde periode van 2002. Libanon is geen alleenstaand geval want de uitvoer naar het Midden-Oosten daalde met 23,3%.

Libanon verloor enkele plaatsen op de lijst van Vlaamse uitvoerlanden. Het stond 49ste met 0,10%

van de totale Vlaamse uitvoer. Vlaanderen is goed voor 85% van de Belgische export naar Libanon.

Vlaamse uitvoer naar Libanon (in miljoen euro)

1999	188,82
2000	188,16
2001	199,98
2002	222
2003 (eerste halfjaar)	84,5

Cijfers Export Vlaanderen

De Belgische uitvoer neemt sinds 1998 gestaag toe. In 2002 werd voor 273 miljoen euro uitgevoerd terwijl de invoer goed was voor 36 miljoen euro. Het overschot op de Belgische handelsbalans neemt de jongste jaren steeds toe. Vlaanderen neemt ruim 80% van de uitvoer voor zijn rekening maar het Vlaams aandeel in de import is zeer miniem. De uitvoer bestaat vooral uit edelstenen en edele metalen (37,49%) en farmaceutische producten (12,39%). De invoer bestaat voor 75,76% uit edelstenen en edele metalen.

België geeft geen directe ontwikkelingshulp aan Libanon. Enkele niet-gouvernementele organisaties (NGO's) zijn evenwel actief in de gezondheidszorg. Belgische hulp is verder vooral aanwezig via multilaterale programma's.

Op 6 september 1999 werd in Brussel een akkoord inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen ondertekend tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en Libanon. Het werd goedgekeurd bij het decreet d.d. 18 juli 2003.

II. ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

De Overeenkomst met Libanon telt 93 artikelen, verspreid over 8 titels. Daarnaast werden een aantal verklaringen, protocollen en bijlagen bij de Overeenkomst gevoegd.

Inleidende artikelen en politieke dialoog (artikelen 1 – 5)

Een regelmatige politieke dialoog wordt tot stand gebracht. De dialoog betreft alle vraagstukken die voor de Partijen van wederzijds belang zijn, in het bijzonder vrede en veiligheid. De dialoog zal plaatsvinden op ministerieel of op ambtelijk niveau.

De democratische beginselen en de fundamentele rechten van de mens vormen de basis voor de betrekkingen tussen de Partijen en een essentieel onderdeel van de Overeenkomst (artikel 2).

In het akkoord voorziet men, net zoals in het eerder afgesloten Euromediterrane akkoord met Egypte, in een politieke dialoog tussen het Libanese en het Europese parlement (artikel 5).

Vrij verkeer van goederen (artikelen 6-29)

De Overeenkomst bepaalt dat de Europese Gemeenschap en Libanon geleidelijk, met een overgangperiode van maximum twaalf jaar, een vrijhandelszone tot stand zullen brengen (artikel 6). Ook deze liberalisering zal verlopen volgens de modaliteiten voorzien in de Overeenkomst en in overeenstemming met de relevante akkoorden in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WHO). Producten afkomstig uit Libanon zijn bij invoer in de Gemeenschap vrijgesteld van douanerechten en heffingen. Producten uit de Gemeenschap zullen bij invoer in Libanon geleidelijk vrijgesteld worden van douanerechten en heffingen. Libanon kan uitzonderlijke maatregelen van beperkte duur nemen in de vorm van verhoogde of heringevoerde douanerechten ten behoeve van jonge industrieën of van sectoren waarin herstructureringen plaatsvinden of die met grote moeilijkheden kampen, met name wanneer die moeilijkheden ernstige sociale gevolgen hebben.

De artikelen 12 tot 17 zijn gewijd aan het vrije verkeer van landbouw- visserij- en verwerkte landbouwproducten. De concrete afspraken worden gedetailleerd beschreven in drie protocollen. Vijf jaar na de inwerkingtreding van de Overeenkomst zullen de Gemeenschap en Libanon de situatie herbekijken met het oog op verdere liberaliseringsmaatregelen die vanaf het zesde jaar zullen toegepast worden. Beide partijen zullen in de Associatie-raad product per product bekijken en op basis van wederkerigheid de mogelijkheid onderzoeken om elkaar nieuwe wederzijdse concessies toe te kennen. Artikel 17 heeft betrekking op de samenwerking tussen de partijen om fraude in de uitvoering van deze bepalingen tegen te gaan.

Verder worden een aantal algemene regelen opgenomen voor alle categorieën van producten, meer bepaald een standstillclausule en bepalingen inzake fiscale maatregelen, douane-unies, antidumping, subsidies en vrijwaringsmaatregelen (artikelen 18-29). Deze zijn analoog aan de bepalingen uit de andere Euromediterrane overeenkomsten.

Recht van vestiging en verlenen van diensten (artikel 30)

De partijen bevestigen hun engagementen onder het Algemeen Akkoord inzake de Handel in Diensten (*General Agreement on Trade in Services, GATS*). Deze bepaling gaat in op de datum van de definitieve toetreding van Libanon tot de WHO.

De partijen zullen de ontwikkeling van een economische integratieovereenkomst, zoals gedefinieerd in artikel V van de GATS, onderzoeken.

Betalingen, kapitaal, concurrentie en andere economische bepalingen (artikelen 31-39)

Deze titel is onderverdeeld in een hoofdstuk over betalingen en het vrije verkeer van kapitaal en een hoofdstuk over mededinging en andere economische aangelegenheden. Het eerste hoofdstuk bevat een non-discriminatiebeginsel (artikel 31), een bepaling inzake de onbeperktheid van lopende betalingen (artikel 32) en enkele uitzonderingen hierop (artikelen 33 en 34).

In het tweede hoofdstuk worden misbruiken van machtsposities en mededingingsbeperkende afspraken tussen ondernemingen verboden (artikel 35). Staatsmonopolies worden afgebouwd (artikel 36). De Overeenkomst beschermt ook de intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten (artikel 38).

Economische en sectorale samenwerking (artikelen 40-62)

Ook deze Overeenkomst bepaalt dat de economische samenwerking geïntensifieerd wordt (artikel 40). De samenwerking zal zich voornamelijk richten op sectoren die moeilijkheden ondervinden door de liberalisering van de handel tussen de Partijen, enerzijds, en op gebieden die de economieën van beide Partijen dichter bij elkaar zullen brengen en die groei en werkgelegenheid genereren (artikel 41).

De bepalingen inzake de samenwerking op het vlak van onderwijs, wetenschappen, milieu, industrie, investeringen enz. komen overeen met de bepalingen uit de andere Euromediterrane overeenkomsten.

De Overeenkomst bevat in dit hoofdstuk ook bepalingen inzake een gezamenlijke aanpak van witwaspraktijken (artikel 60), de strijd tegen de georganiseerde misdaad (artikel 61) en drugs (artikel 62). De aanpak van drugs zal gebaseerd zijn op

de vijf basisprincipes uit de Bijzondere Zitting van de Verenigde Naties inzake Drugs van 1998.

Samenwerking in sociale en culturele aangelegenheden (artikelen 63-70)

Een afzonderlijke titel is voorzien voor de sociale aangelegenheden. Enerzijds wordt een regelmatige sociale dialoog tot stand gebracht, inzonderheid met betrekking tot migratie. Anderzijds wordt in samenwerking voorzien in de vorm van projecten en programma's.

In de instellingen die door de Overeenkomst gecreëerd worden, voeren de partijen een regelmatige dialoog over alle onderwerpen op sociaal gebied (artikel 64). Zij zullen ook activiteiten en programma's uitvoeren om de samenwerking op sociaal gebied te consolideren (artikel 65), in overleg met de individuele lidstaten van de Unie en met relevante internationale organisaties (artikel 66).

In deze titel wordt verder ook voorzien in samenwerking op het vlak van cultuur, audiovisuele media en informatie. De culturele samenwerking beoogt onder meer het behoud en de restauratie van historisch en cultureel erfgoed en de uitwisseling van tentoonstellingen, podiumkunsten enz. (artikel 67). Coproducties op het vlak van de audiovisuele media worden aangemoedigd. Ook culturele samenwerking met een commercieel karakter wordt gestimuleerd. Bijzondere aandacht gaat naar de jeugd, zelfexpressie, bescherming van erfgoed, enz.

De artikelen 68 tot en met 70 betreffen de samenwerking in de strijd tegen illegale immigratie. Artikel 68 bevat een readmissieclausule, die zich beperkt tot de wederopname van mensen met de Libanese nationaliteit. Artikel 69 voorziet dat de partijen specifieke bilaterale akkoorden zullen afsluiten voor specifieke modaliteiten en verbintenissen met betrekking tot de wederopname. Deze akkoorden kunnen ook bepalingen bevatten met betrekking tot de wederopname van niet-onderdanen.

Financiële samenwerking (artikelen 71 – 73)

De financiële samenwerking betreft, naast de domeinen uit de twee voorgaande titels, de financiering van hervormingen om de economie te moderniseren, de wederopbouw, de promotie van investeringen en de hervorming van de sociale zekerheid (artikel 71).

Algemene, institutionele en slotbepalingen (artikelen 74 – 92)

Tot slot bevat de Overeenkomst de gebruikelijke institutionele bepalingen met betrekking tot de oprichting van een Associatieraad en een Associatiecomité, de interpretatie van de Overeenkomst, de duur, geschillenbeslechting, enzovoort.

De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de Partijen elkaar in kennis stellen van de beëindiging van de ratificatieprocedures. Vanaf de inwerkingtreding vervangt deze Overeenkomst de vroegere Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Republiek Libanon en de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) en Libanon, die ondertekend werden in Brussel op 3 mei 1977.

Bijlagen, protocollen en Slotakte

Bij de Overeenkomst worden twee bijlagen en vijf protocollen gevoegd. De eerste bijlage bevat een lijst met (bewerkte) landbouwproducten. De tweede bevat nadere bepalingen inzake de intellectuele, industriële en commerciële eigendom.

De eerste drie protocollen bevatten lijsten met producten waarop verschillende douanetarieven van toepassing zullen zijn. Het vierde protocol betreft de definitie van het begrip "producten van oorsprong" en regelingen voor administratieve samenwerking. Bij dit protocol werden zes bijlagen gevoegd. Het vijfde en laatste protocol betreft de administratieve bijstand in douanezaken.

De slotakte bevat een aantal gemeenschappelijke verklaringen en twee eenzijdige verklaringen van de Europese Gemeenschap. Van bijzonder belang is de tweede gemeenschappelijke verklaring waarin de partijen hun voornemen herhalen om inspanningen te ondersteunen voor het bereiken van een rechtvaardige, alomvattende en duurzame vredesregeling in het Midden-Oosten.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. "Dubbel gemengd karakter" van de Overeenkomst

In de Europese rechtsorde heeft de Overeenkomst met Libanon een gemengd karakter, aangezien ze betrekking heeft op zowel exclusief communautaire aangelegenheden als op materies die onder de

bevoegdheid van de lidstaten vallen. Dit wil zeggen dat de Overeenkomst door elk van de lidstaten dient geratificeerd te worden.

Ook naar Belgisch recht gaat het om een gemengd verdrag. Het gemengd karakter (federaal/gemeenschappen/gewesten/Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie) werd vastgelegd tijdens de Werkgroep “gemengde verdragen” (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) van 19 februari 2002. De Overeenkomst bevat inderdaad een aantal bepalingen die onder de bevoegdheid van de gemeenschappen (bvb. cultuur en onderwijs) en van de gewesten (bvb. milieu) vallen. Tijdens die vergadering van de WGV werd voorgesteld om voor de ondertekening formule 3 van de ICBB te gebruiken, d.w.z. “één enkele handtekening, met volmachten van alle betrokken overheden, in naam van het koninkrijk België doch met vermelding van alle betrokken entiteiten onder de handtekening”. Dat is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EG en derde landen.

2. Procedureverloop

Op 2 oktober 1995 gaf de Raad van de Europese Unie (EU) een mandaat aan de Europese Commissie om nieuwe onderhandelingen met Libanon aan te vatten. In juni 2001 vond de tiende en laatste formele onderhandelingsronde plaats. Ze werd gevolgd door een reeks technische besprekingen. In december 2001 werden de onderhandelingen afgesloten. De tekst werd door de Commissie en de regering van Libanon op 10 januari 2002 te Brussel geparafeerd.

De Vlaamse regering besliste op 29 maart 2002 om de Overeenkomst goed te keuren en om de federale vertegenwoordiger te machtigen om de Overeenkomst mede namens de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te ondertekenen, op voorwaarde dat de Vlaamse overheid onder de handtekening van de gemachtigde vermeld werd.

De geplande ondertekening op 22 april 2002 in Valencia ter gelegenheid van de top tussen de EU en de landen van het Middellandse Zeegebied ging niet door. De Overeenkomst werd op 17 juni 2002 in Luxemburg ondertekend.

3. *Advies van de Milieu- en Natuurraad (MiNa-Raad)*

De MiNa-Raad stelde in zijn advies d.d. 6 februari 2003 dat de verdragsbepalingen geen dode letter mogen blijven. Het moet mogelijk zijn om door samenwerking op een zinvolle manier een bijdrage te leveren aan de problemen die zich in Libanon aandienen. Naast de samenwerking op milieuvlak zijn er volgens de MiNa-Raad ook aan talrijke andere gestipuleerde samenwerkingsvormen, milieuaspecten verbonden. De MiNa-Raad beveelt aan om er, bij het totstandkomen van concrete samenwerkingsverbanden en -projecten, over te waken dat gestreefd zou worden naar een goede milieukwaliteit en dat het gebruik van de milieukundig best beschikbare technologieën zou worden aangemoedigd. Bij belangrijke projecten moeten de milieueffecten bovendien getoetst worden via een milieueffectenrapport of via procedures die gelijkwaardige waarborgen bieden.

6. *Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)*

In de brief d.d. 10 februari 2003 meldt de VLOR dat hij afziet van zijn adviesrecht.

7. *Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)*

De SERV bracht advies uit op 12 februari 2003. Het Dagelijks Bestuur sluit zich aan bij het ontwerp van decreet.

8. *Advies van de Raad van State*

In het verleden vereiste de vaste adviespraktijk van de Raad van State dat in het instemmingsdecreet expliciet instemming moest worden betuigd met alle bijhorende akten, protocollen, bijlagen of annexen bij een verdrag. De Raad beval dan ook steeds aan om decreten waarin deze bijhorende instrumenten niet expliciet vernoemd werden, in die zin aan te passen.

Bij de opmaak van het voorontwerp van instemmingsdecreet met dit verdrag werd op deze vaste opmerking van de Raad van State geanticipeerd. Desalniettemin besloot de Raad af te wijken van zijn vroegere adviespraktijk. In het advies d.d.

23 oktober 2003 wordt gesteld dat een dergelijke vermelding niet noodzakelijk is. Het ontwerp van decreet werd dan ook in de door de Raad gesuggererde zin aangepast.

9. Inwerkingtreding

De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum waarop de Partijen elkaar in kennis stellen van de beëindiging van de ratificatieprocedures. Vanaf de inwerkingtreding vervangt deze Overeenkomst de vroegere Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Republiek Libanon en de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) en Libanon, die ondertekend werden in Brussel op 3 mei 1977.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

Patricia CEYSENS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Libanon, anderzijds, de bijlagen 1 en 2, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 17 juni 2002

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Libanon, anderzijds, de bijlagen 1 en 2, de protocollen 1 tot 5 en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 17 juni 2002, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government,

Patricia CEYSENS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

De Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de republiek Libanon, anderzijds, en de slotakte, ondertekend in Luxemburg op 17 juni 2002, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 12 december 2003.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid en E-government,*

Patricia CEYSENS
